

Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Dijital Öykü Anlatımının Dinleme Becerilerine Etkisi¹

MAKALE TÜRÜ	Başvuru Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
Araştırma Makalesi	13.03.2021	02.05.2021	02.06.2021

H. Berna Türe Köse ² ve Murat Bartan ³
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Öz

Bu araştırmanın amacı dijital öykü anlatım yönteminin okul öncesi dönem çocuklarının dinleme becerilerine etkisini ortaya koymaktır. Araştırmada deneysel yöntemlerden *Yalnız Son Testli Kontrol Gruplu Seçkisiz Desen* kullanılmıştır. Araştırmada Kütahya ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir anaokulunda 60-72 ay grubundaki 75 çocuk ile çalışılmıştır. Araştırmaya katılan çocuklar iki deney, bir kontrol grubuna seçkisiz atanmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde 11 farklı öyküden yararlanılmış ve öyküler üç farklı anlatım yöntemi (öykü kitabı ile anlatım, dijital öykü ile anlatım, dijital öykünün ses ve müzik hariç öğretmen anlatımıyla sunumu) ile gruplara anlatılmıştır. Öykülerden sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu ile araştırmanın verileri toplanmıştır. Veriler değerlendirme formu ile puanlanmıştır. Elde edilen veriler Kruskal Wallis H testi ile analiz edildiğinde gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplar arasında ve hangi grubun yönünde olduğunu görmek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Sonuç olarak dijital öykü anlatımının 60-72 ay grubundaki okul öncesi dönem çocuklarının ayrıştırıcı, seçici, empatik, yaratıcı, eleştirel ve etkin dinleme becerileri üzerinde anlamlı düzeyde etkiye sahip olduğu ve öğretmen desteğiyle uygulanan dijital öykülerin ele alınan dinleme türlerinde dijital öykü anlatımına göre daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Dijital öykü anlatımı, dinleme becerileri, okul öncesi eğitim.

Etik Kurul Kararı: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu, 19.04.2018-2018/03.

¹Bu makale Dr. Öğr. Üyesi Murat Bartan danışmanlığında H. Berna Türe Köse'nin hazırladığı Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Dijital Öykü Anlatımının Dinleme Becerisine Etkisi isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

²*Sorumlu Yazar:* Arş. Gör., Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: haticeberna.ture@dpu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5382-3885>

³Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: murat.bartan@dpu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2947-5643>

Yaşam boyunca iletişimde olunan zamanların büyük çoğunluğunda dinleme becerisi kullanılmaktadır (Nas, 1999; Peterson ve Karschnik, 2011; Robertson, çev. 2004). Kişinin çevrede olan biteni anlamasında, kendini gerçekleştirmesinde, yaşam niteliğini arttırmasında ve hatta mutlu bir yaşam sürebilmesinde dinleme becerileri önemli rol oynamaktadır (İzin, 2005). Buna karşın dinleme becerileri alan uzmanları tarafından ihmal edilmiş beceri olarak adlandırılmaya başlanmıştır (Karakuş-Tayşi, 2014; Pinnell ve Jaggar, 2003). Ancak özellikle okul öncesi dönemde dinleme, iletişimde önemli bir yer kaplamaktadır. Çünkü bu dönem çocuklarının okuma-yazma becerileri gelişmediğinden iletişim kurarken yalnız dinleme ve konuşma becerilerini kullanmaktadırlar. Eğitimde dinleme becerilerinin kullanılması denildiğinde öyküler ilk akla gelen öğretim materyallerindedir. Geçmişten bugüne çocuklar ve hatta yetişkinler öğrenme süreçlerinin bir kısmını anlatılan öyküleri dinleyerek tamamlamışlardır. Öykü anlatmak ve dinlemek, çocukların en sevdiği etkinliklerden biridir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2016).

Kavramsal Çerçeve

Bu başlıkta okul öncesi dönemde Türkçe etkinlikleri ve öykülerden, dijital hikayeler ile anlatımdan ve dinleme becerilerinden başlıklar halinde bahsedilecektir.

Okul Öncesi Eğitimde Türkçe Etkinlikleri ve Öykü

Öğrenme ve öğretme sürecinin ilk oluşmaya başladığı yıllardan bugüne, özellikle okul öncesi eğitim dönemi olmak üzere eğitimin tüm düzeylerinde öyküler bilgiyi aktarmak için önemli araçlar olmuştur. Okul öncesi dönem çocukların en meraklı, bu nedenle öğrenmeye en açık olduğu dönemdir (Senemoğlu, 1994; Şahin, Güven ve Yurdatapan, 2011). Okul öncesi dönemde yapılan öykü etkinlikleri, çocuklara iç dünyalarını keşfetme, yaratıcılıklarını geliştirme ve problem çözme becerilerini geliştirme olanağı tanımaktadır (Zembat ve Zülfikar, 2006).

Bireyler, doğumlarından itibaren çevreyi bakarak, dokunarak, koklayarak, duyarak, tat alarak keşfeder ve öğrenirler (Bartan, 2014). Bu nedenle daha fazla duyuya seslenen uyarıcıların, daha hızlı ve daha kalıcı öğrenme sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda çocuklara duyularını harekete geçirecek farklı uyaranlar sunmak onları araştırmaya, öğrenmeye ve öğrendiklerini uygulamaya yönlendirir. Öyküler, bu öğrenme deneyimini desteklemek için kullanılan araçlardan biridir (Olgan, 2013). Öyküler çocukların yaşlarına ve gelişim düzeylerine uygun seçildiğinde, özellikle soyut kavramların somutlaştırılmasını kolaylaştırdığından çocuklar içinengin bir bilgi kaynağı durumuna gelirler.

Okul öncesi dönemde öykü anlatım yöntemleri öykü kitabı ile anlatma, pazen tahta ve figürler ile anlatma, kukla ile anlatma, öykü kartı ile anlatma, televizyon şeridi ile anlatma, dijital öyküler ile anlatma şeklinde sıralanabilir (Olgan, 2013).

Dijital Öyküler İle Anlatma

Teknoloji içerisinde elektronik ve dijital anlamdaki gelişmeler, bu gelişmelerin ulaşılabilirliğinin gün geçtikçe kolaylaşması, klasik öykü anlatımına yeni bir soluk

getirerek dijital öykü kavramını ortaya çıkarmıştır (İnceelli, 2005). Müzik, ses, video, resim gibi dijital eklerle geleneksel öykü anlatıcılığının bütünleştirilmesi dijital öyküleri (elektronik kitapları) oluşturmuştur (Tatlı, 2016). Dijital öyküler son yıllarda tüm dünyada popüler olmaya başlamıştır. Ülkemizde 2015 yılına kadar basılan dijital öykülerin sayısı 14.000'den fazladır (Koçak Sağmanlı, 2015).

E-kitapların basılı kitaplara göre iki temel farklılığı vardır:

1. Çoklu ortam özellikleri. Canlandırma, hareketli resimler ve yakınlaştırma, yazılı metin, sözlü okunan metin, ses efektleri ve arka plan müziği gibi öğeleri içine almaktadır. Çoklu ortam özellikleri bir canlandırmaya önceden eklenip kullanıcının müdahalesiyle değişmeyen özelliklerdir.

2. Çoklu ortama eklenebilen etkileşimli özellikler. Oyunlar, tıklanıldığında etkin duruma gelen etkin noktalar (hotspots), hareketler, sözlükler, sorular vb. olarak sınıflanabilir. Bunların farkı ise e-kitapların okunması sırasında, kullanıcının istediği zaman bu özellikleri etkin duruma getirebilmesidir (Bus, Takacs ve Kegel, 2014). Bazı elektronik kitaplarda kullanıcı, etkin noktalar ile öykünün ilerleyişini değiştirebilmektedir.

Dijital öykülerin en önemli yönlerinden biri çoklu bakış açısı ile istenildiğinde yeniden ulaşılabilir olması ve çocukların dünyayı farklı biçimde görüp algılamasını sağlamasıdır (Hess, 2014; Toki ve Pange, 2014). Buna bağlı olarak da dijital öykülerin birden fazla duyuyu harekete geçirdiği ve öğretim ortamı için uygun bir materyal olduğu söylenebilir (Kurudayıoğlu ve Bal, 2014). Dijital öykülerin eğitimde kullanılması sonucunda öğrenciler daha etkin olmakta, beş duyu da harekete geçirilmekte, öğretmen-öğrenci etkileşimini desteklemekte, dil becerilerini (dinleme, konuşma, okuma, yazma) olumlu yönde etkilemektedir (Matthews, 2014; Robin, 2008). Dijital öykülerin işitme, görme, gibi birden fazla duyuyu harekete geçirmesi kalıcı öğrenmeyi desteklemektedir (Turgut ve Kışla, 2015). Özellikle okul öncesi dönemde eğitim öğretim süreci planlanırken birden fazla duyu organının birbirini destekleyici şekilde yer almasının önemi vurgulanmaktadır (Zembat ve Zülfikar, 2006).

Dinleme

Dinleme becerisi birbirinden farklı biçimlerde tanımlanmıştır (Ateş ve Ercan, 2015; Cihangir-Çankaya, 2004; Melanlıoğlu, 2013; Onan, 2012; Sever, 2011). Aydın (2018) yaptığı çalışmada otuz iki dinleme tanımını ele almış ve hepsinden yola çıkarak dinlemeyi, işitmeyi kapsayan etkin ve karmaşık bir süreç olarak, bir amaca yönelik, bilinçli olarak, verilen bilgileri doğru anlama ve algılama çabası olarak tanımlamıştır.

Dil becerileri sırası ile dinleme, konuşma, okuma ve yazmadır (Melanlıoğlu, 2011). Anlaşılacağı gibi dinleme ilk kazanılan dil becerisidir ve diğer dil becerilerinin kazanılmasına temel oluşturur (Melanlıoğlu, 2011; Tuncer, 2008). Bireyler dinleme becerilerini geliştirirken kimsenin yardımını almadan bu beceriyi edindiklerini

düşünmekte, buna bağlı olarak okullarda öğrencilerin zaten dinleme becerilerinin gelişmiş olduğu ve etkin dinleme yapabildiklerine inanılmaktadır (Mackay, çev. 1997). Bu nedenle kazandırılması yönünde en az çalışma yapılan beceri dinleme becerisidir (Tüzel ve Keleş, 2013). Ancak yapılan araştırmalar (Nas, 1999; Peterson ve Karschnik, 2011; Robertson, çev. 2004) günlük yaşamda iletişim halindeyken en fazla dinlemeye zaman ayırdığımızı göstermektedir. Bu nedenle dinleme becerileri günlük yaşamda en fazla kullanılan dil becerisi olarak nitelendirilebilir (Aktaş ve Gündüz, 2003; Akyol, 2014; Göçer, 2007; Kardeş ve Harre, 2015; Şahin, 2013).

Dinleme, teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin bireyin çevresinde olanları anlamlandırmak için gereksinim duyduğu temel iletişim becerilerinden biridir (Temur, 2001). Günlük yaşamda ve eğitim yaşamında bireyler, dil becerileri arasında en çok dinlemeyi kullanmaktadır (Cihangir-Çankaya, 2004; Demir-Atalay ve Melanlıoğlu, 2016; Doğan, 2008; Göçer, 2007; Göğüş, 1978; Gündüz ve Şimşek, 2014; Onan, 2012; Robertson, çev. 2004). Birey, iyi bir dinleyici olduğunda; çevresindeki insanlarla sağlıklı ilişkiler kurabilir, doğru düşünebilir, çevresindeki olayları ve durumları doğru şekilde anlayabilir ve kendini tanıyarak güçlü bir özgüvene sahip olabilir (İzin, 2005).

Çocuklar için dinleme, hem dil gelişimi hem de bilişsel gelişimin temelidir. Okul öncesi dönemde yapılan eğitsel çalışmaların büyük bir bölümü dinlemeye dayanmaktadır. Çocuklar, anadili öğrenimlerinde sözcükleri doğru kullanmayı dinlemeyle öğrenir (Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz, 2006). Sözcük çözümleme ve okuduğunu anlama becerilerini dinlediği anlama becerisinin önemli derecede yordadığı belirtilmektedir (Kargin, Güldenoğlu ve Ergül, 2017). Bunlar düşünüldüğünde, dinlemenin okul öncesi eğitimin önemli bir parçası olması gerektiği ve okul öncesi öğretmenlerine ve ebeveynlere büyük görevler düştüğü söylenebilir (Temur, 2001). Bunlar göz önünde bulundurulduğunda, okul öncesi eğitimde dinlemenin önemi açıkça görülmektedir.

Tıpkı tanımlamada olduğu gibi dinleme becerileri ile ilgili neredeyse her araştırmacı kendi sınıflandırmasını ortaya koymuştur (Akyol, 2014; Doğan, 2011; Güneş, 2007; Harmer, 2001; Kingen, 2000; Tidyman ve Butterfield, 1959; Tompkins, 2005; Yalçın, 2006). Yapılan sınıflandırmalardan ve başlıklardan yola çıkarak bu çalışmada ele alınan dinleme türleri şu şekilde tanımlanabilir:

Ayrıştırıcı dinleme. Sesler arasındaki farklılıkların ayırt edilip edilemediğidir. Trafığın olduğu ortamlardaki gibi sesleri ayırt etmek veya öğretmenin bir noktayı vurgularken yaptığı ses değişimlerini fark etmektir (Tidyman ve Butterfield, 1959). Ayrıştırıcı dinlemenin fonolojik (ses bilgisel) farkındalığı kapsamı nedeniyle fonolojik (ses bilgisel) farkındalığı yüksek bireylerin iyi bir ayrıştırıcı dinleyen olduğu söylenebilir (Kingen 2000; Melanlıoğlu, 2012). Bu tür dinleme çocukların konuşma dilindeki ses ve sesletimlerin farkındalıklarını arttırmak için kullanılabilir (Tompkins, 2005).

Seçici dinleme. En yalın şekilde dinlenenlerin arasından ilgi ve gereksinime yönelik olanların seçilmesi, kişinin ne aradığını bilerek dinlemesi olarak tanımlanmaktadır (Göğüş, 1978; Karakuş-Tayşi, 2014; Melanlıoğlu, 2011; Yalçın, 2006). Böylece kişi dinleme sırasında esas anlaması gereken kısımlara yönelip diğerlerine fazla zaman ayırmamış olur (Kaplan, 2004).

Eleştirel dinleme. Dinlenen metnin veya konuşmanın değerlendirildiği dinleme türüdür. Bu dinleme türü, özellikle eğitim yaşamı için oldukça önemlidir. Konuşanın konuşma amacını çözümü, konuşmadaki duyguları, propaganda vb. öğeleri fark etmesidir (Tidyman ve Butterfield, 1959). Dinlenenleri aktarıldığı gibi kabul etmektense doğrularını ve yanlışlarını değerlendirerek bir sonuca varmak, anlatan kişinin ne söylemek istediğini, duyguları ve önyargıları fark etmek amacıyla dinlemek eleştirel dinlemenin parçasıdır (Kingen, 2000; Tompkins, 2005; Ungan, 2007; Yalçın, 2006).

Yaratıcı dinleme. Hoşlanılan müzik, drama gibi yöntemleri kullanarak dinlemenin yanı sıra bu dinlediklerinin neler hissettirdiğini ve düşündürdüğünü kişinin kendi cümleleriyle anlatılmasıdır (Tidyman ve Butterfield, 1959). Çocukların dinlediklerini yorumlaması ve bunlardan yeni düşünceler üretebilmesidir.

Empatik dinleme. Dinleyicinin kendisini konuşan kişinin yerine koyarak onun duygularını, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını, kendini ve çevreyi nasıl algıladığını anlamaktır (Kingen 2000, Kurudayıoğlu ve Kana, 2013). Bu dinleme türü konuşmacının söylediklerini tamamlayana dek beklemeyi, söylenenlere dikkat etmeyi ve anlamaya çalışmayı içerir (Bulut, 2013).

Etkin dinleme. Cüceloğlu'na (2009) göre, içeriği yansıtma, duyguyu yansıtma, anlamı yansıtma, içeriği ve duyguyu yansıtma olarak dört aşamadan oluşmaktadır. Etkin dinleme becerisinin diğer dinleme becerileri üzerinde kalıcı ve olumlu bir etkisi vardır (Cihangir, 2004). Etkin dinleme becerisi kazanan bireylerin diğer dinleme becerilerinde de başarılı olacağını öngörülmektedir (Melanlıoğlu, 2011).

Okul öncesi dönemde, Türkçe etkinlikleri, diğer tüm etkinliklerde ve yaşantılarında olduğu gibi, çocukların dinleme becerilerini ve görsel algılarını kullanarak öğrenme sağladıkları bir etkinlik türüdür. Burada dinlemenin verimliliğinin artırılması açısından etkili bir öykü anlatım yöntemi kullanmak büyük önem taşımaktadır. Çünkü çocuklar öykü dinlerken yeterli sayıda ve uygun uyaranlar olmadığında odak noktası olan öyküden kopmaktadırlar. Bu durum dikkatin başka yöne çekilmesine neden olduğundan dinlemenin verimliliğini de azaltacaktır. Dijital öyküler ise, çocuklara sadece bir anlatıcı değil, aynı zamanda öykünün karakterlerini ve onların yaşadıkları ortamları da sunar. Bu durumda anlatımın görseller ve sesler ile desteklenmesiyle, daha ilgi çekici olacağı düşünülmektedir.

Alanyazında yapılan incelemeler sonucu, dijital öyküler ve dinleme becerileri ile ilgili okul öncesi dönemde ve okul öncesi çocukları ile yapılan çalışmaların azlığı anlaşılmıştır. Hem yurt içi (Baki, 2015; Bartan, 2020; Başdaş, 2017; Kocaman-Karoğlu, 2016; Kurudayıoğlu ve Bal, 2014; Sarı, 2018; Yüksel, 2011) hem yurt dışı

(Reich, Yau ve Warschauer, 2016; Sarı, Başal, Takacs ve Bus, 2019; Takacs, Swart ve Bus, 2015; Zipke, 2017) alanyazına bakıldığında farklı değişkenler ele alınarak dijital öyküler ile ilgili çalışmaların yapıldığı görülmüş ancak okul öncesi dönemde dijital öykülerin dinleme becerileri ve alt boyutlarına etkisini ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle yapılan araştırmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda bu araştırmanın amacı dijital öykü anlatım yönteminin okul öncesi dönem çocuklarının dinleme becerileri üzerindeki etkisini belirlemektir. Alt amaçlar ise şöyledir: Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatım yönteminin;

1. seçici dinleme becerileri,
2. ayrıştırıcı dinleme becerileri,
3. empatik dinleme becerileri,
4. eleştirel dinleme becerileri,
5. yaratıcı dinleme becerileri,
6. etkin dinleme becerileri üzerindeki etkisini belirlemektir.

Yöntem

Bu bölümde yapılan çalışmanın yöntemi, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri analizi başlıkları sunulan ayrıntılı bilgiler ile açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma gerçek deneysel yöntemlerden *Yalnız Son Testli Kontrol Gruplu Seçkisiz Desen* kullanılan bir deneysel araştırmadır. Deneysel araştırmalar ulaşılan sonuçların kesinliği ve değişkenler arasındaki ilişkinin tam olarak belirlenebilmesi nedeniyle en güvenilir araştırmalar arasında kabul edilmektedir (Ural ve Kılıç, 2006). Yalnız Son Test Kontrol Gruplu Seçkisiz Desende, yansız atama ile oluşturulmuş gruplar vardır. Gruplardan yalnızca son test puanları ile veri toplanır (Karasar, 2012). Araştırmada uygulamalar yapılmadan önce tüm çocukların gelişim dosyaları incelenmiş ve bu dosyalara dayanarak öğretmen görüşlerine göre çocuklar üç gruba ayrılmıştır. Araştırmanın uygulamaları 2018 yılı Mayıs ve Haziran aylarında yapıldığından çocukların gelişim dosyalarının yeterli bilgileri içerdiği düşünülmüştür. Ardından bu üç gruptan rastgele seçim ile çalışma grupları oluşturulmuştur. Çalışma gruplarında, farklı gelişim düzeylerinin ve sınıf öğretmenlerinin karıştırıcı değişken olması nedeniyle araştırmaya katılacak çocukların sınıfları karıştırılmış ve çocuklar gelişim düzeylerine göre tekrar bölünmüştür. Karasar (2012), grupların yansız atama ile oluşturulmasının, ön test benzerliği sağlamak için yeterli olabileceğini, bu sayede ön test yapmanın iç ve dış geçerlik üzerindeki olumsuz etkilerinin önlenilebileceğini söylemektedir. Buna dayanarak grupların benzeşik (homojen) şekilde oluşturulması ile ön test yapma gereksinimi giderilmiştir. Çünkü araştırmada ölçülmek istenen dinleme becerisi gelişim düzeyi ile doğrudan ilişkili olduğundan, grupların gelişim

düzeyi bakımından benzeşik (homojen) dağılması dinleme becerileri bakımından da eşit düzeylerde olduklarını göstermektedir. Gruplar oluşturulduktan sonra yine hangi gruba hangi öykü anlatım türünün uygulanacağı rastgele şekilde belirlenerek gruplara üç farklı türde öykü anlatım yöntemi uygulanmıştır. Her öykünün ardından araştırmacı, çocukların dinleme becerilerini ölçebilmek için hazırladığı görüşme formu ile veri toplanmıştır. Burada her öykünün ardından veri toplanmasındaki amaç, çocukların gelişimlerini öyküler temelinde izleyebilmektir. Basit seçkisiz gruplar oluşturulduktan sonra gruplara deney sonrası son test ölçümleri yapılarak Yalnız Son Test Kontrol Gruplu Deneysel Araştırma Yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan çocuklar, dijital öykülerin farklı şekillerde sunulduğu iki deneysel durum ve öykü kitabı ile okuma yapılan bir kontrol grubundan birine seçkisiz olarak atanmıştır:

1. Deney grubu 1 ($n = 25$): Dijital öykü anlatımına sadece hareketli akış dahil, öykü anlatımını öğretmen yapıyor.
2. Deney grubu 2 ($n = 25$): Dijital öykü anlatımı (hareketli akış, müzik, ses efektleri ve hikayenin içeriğindeki seslendirmeye yapılan anlatım dahil).
3. Kontrol grubu ($n = 25$): Öykü kitabı ile öğretmenin öykü anlatımı.

Milli Eğitim Bakanlığı 2016 yılında yayınladığı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Türkçe Etkinlikleri kitapçığında, Türkçe etkinliklerinin okul öncesi eğitim programı içerisinde önemli yer tutan ve her günlük eğitim akışı bulunması gereken, öğretmen eşliğinde uygulanan grup etkinlikleri olarak tanımlamıştır. Bu nedenle araştırma yürütülürken kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmaması, sınıf öğretmenleri günlük akış içerisinde Türkçe etkinliklerinde öykü kitabı ile öykü anlatmaya devam edeceğinden verilerin güvenilirliğini etkileyeceği düşünülmüştür. Bu durumun önüne geçebilmek için deney gruplarına uygulanan dijital öykülerin öykü kitabı sürümleri araştırmacı tarafından kontrol grubundaki çocuklara anlatılmıştır. Böylelikle verilerin hem çocukların dinledikleri öykülerin içerik farklılığı hem de anlatıcı değişkenliği nedeniyle etkilenme durumu ortadan kaldırılmıştır. Çalışma süresince öğretmenlerin günlük akış içerisinde Türkçe etkinliğinde öykü okumamaları istenmiştir. Her gruba farklı öykü anlatım türleri uygulanarak her sınıf için günlük akışta yapılması gereken Türkçe etkinliği gereksinimi giderilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Kütahya İl merkezinde bulunan ve araştırmaya gönüllü katılan bir anaokuluna devam eden çocuklardan seçilmiştir. Anaokulundaki 60 aylık okul öncesi dönem çocuklarının eğitim gördüğü mevcut altı anasınıfından aynı saatlerde eğitim öğretime başlayıp bitiren (öğlen grubu) ve araştırmaya katılmak için gönüllü olan üç anasınıfının çocukları verileri toplamak için belirlenmiştir. Son olarak üç sınıfta bulunan kişiler listelenip ardından torba ile rastgele seçilip çeşitli karıştırıcı değişkenlerin kontrol altında olabilmesi için sınıfların birbirine karışması sağlanarak gruplar oluşturulmuştur.

Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Kütahya ili Merkez ilçesinde Zübeyde Hanım Anaokulundaki üç sınıfta bulunan 60 aylık toplam 75 çocuk (40 erkek ve 35 kız) ile yürütülmüştür. Araştırmanın sözü edilen anaokulunda yürütülebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı'ndan uygulama izni alınmıştır. Uygulamaya başlanmadan önce araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve materyalleri Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'na sunulmuş ve araştırma bu kurul tarafından onaylanmıştır (19.04.2018-2018/03). Araştırmanın verileri 2018 yılı Mayıs ve Haziran ayları arasında, biri pilot olmak üzere 11 oturumda ve sekiz haftada toplanmıştır. Tablo 1'de araştırmaya katılan çocukların araştırmada yer alan deney ve kontrol grubuna göre cinsiyet dağılımları sunulmaktadır.

Tablo 1

Çalışma Grubunun Deneysel Durumlara Göre Cinsiyet Dağılımı

	Öykü Kitabı ile Anlatım	Müzik ve anlatım hariç dijital öykü anlatımı	Müzik ve anlatım dahil dijital öykü anlatımı	Toplam
Kız	10	13	12	35
Erkek	15	12	13	40
Toplam	25	25	25	75

Tablo 1'de görüldüğü gibi deney grupları ve kontrol grubunda kız ve erkek öğrenci sayıları mümkün olduğunca birbirine yakın tutulmaya çalışılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu bölümde araştırmada kullanılan veri toplama araçları tanıtılmış ve veri toplama süreci açıklanmıştır.

Dijital öykü kitapları. Bu araştırma yapılırken kullanılacak öyküler çocukların yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak seçilmiştir. Öyküler liderlik, sözünde durmak, cesaret, özgüven, arkadaşlık, nezaket gibi konuları içermektedir. Kullanılan öykülerin hem öykü kitabı hem de dijital sürümleri gerektiğinden, iki sürümü de birbirine aynı olan öykü kitapları seçilmiştir. Bu özelliklere uygun olacak on bir öykü kitabı seçilmiş ve alan uzmanları tarafından onaylanarak çalışmaya dahil edilmiştir.

Dijital öykünün müzik ve anlatım hariç sunumu (Karma Anlatım; deney grubu 1). Dijital öykünün sesi tamamen kapatılıp ne müzik ne ses efektleri ne de anlatım olmadan deneysel gruba sunulan şeklidir. Öykünün görsel akışı yine yansıtılarak kullanılmış ancak anlatımını öykü akışına göre araştırmacı yapmıştır.

Dijital öykünün müzik ve anlatım dahil sunumu (Dijital Öykü Anlatımı; deney grubu 2). Dijital öykünün içerisindeki ses efektleri ile beraber deneysel gruba sunulan şeklidir. Müzik, efektler ve anlatım araştırmada kullanılan dijital öykülerin içerisinde bulunan özelliklerdir. Müzik ve çeşitli ses efektleri (yaprak hışırtıları, rüzgar sesi vb.) öykünün içeriğine ve olay sıralamasına uygun şekildedir. Bu nedenle görseli

destekleyici etkenler olarak düşünülebilir. Anlatım, öykü kitabında yazan metnin öykünün akışına uygun olarak okunup kaydedilmesi ile oluşturulmuştur.

Öykü kitabı ile anlatım (Kontrol grubu). Dijital öykü olarak kullanılan öykülerin, basılı kitap formunda kontrol grubuna sunulan şeklidir. Kitap içeriğindeki resimler çocuklara gösterilip öykü araştırmacı tarafından okunmuştur.

Öykülerin farklı yollarla anlatıldığı bir kontrol ve iki deney grubunda öykü metni gözükmemektedir. Dijital öyküler için ses efektleri ve müziğin kullanıldığı içerikler uyarıcı çeşitliliği ve anlatılanı somutlaştırmak adına en zengin içerikler olarak düşünülebilir. Müzik ve ses efekti kullanılmayan dijital öykülerde anlatımı araştırmacı yapmıştır. Müzik ve ses efektinin kullanıldığı durumlarda öykünün orijinalinde var olan anlatım kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu. Araştırmada, araştırmacının hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Form dinleme becerilerini ölçmek amacıyla eleştirel, ayrıştırıcı, yaratıcı, empatik, seçici ve etkin dinleme olmak üzere beş dinleme türünü kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Kapsam geçerliği için her dinleme türünü ölçmeye yönelik ayrı sorular hazırlanmıştır. Formda eleştirel dinleme ile ilgili üç (“Sence öykü nasıl olsaydı daha güzel olurdu?”), empatik dinleme ile ilgili iki (“..... öyküsünde nasıl hissediyordu?”), ayrıştırıcı dinleme ile ilgili bir (“..... öyküsünde duygular ile ilgili hangi sözcükler vardı?”), seçici dinleme ile ilgili bir (“..... öyküsünde (sayı, renk, boyut, miktar, geometrik şekil, yön, duyu, zaman, zıtlık) ile ilgili hangi sözcükler vardı?”), yaratıcı dinleme ile ilgili bir (“Öyküyü anlatırken var olandan farklı durumlar, olaylar veya kişiler ekledi mi?”) ve etkin dinleme ile ilgili bir (“Öyküyü özetleyebilir misin?”) soru bulunmaktadır. Daha net anlaşılabilmesi için dinle türlerinin yanına soru örnekleri belirtilmiştir. Hazırlanan soruları son biçimine getirebilmek için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşü sonuçları ile ilgili ayrıntılı bilgi Geçerlik ve Güvenirlik başlığı altında sunulmuştur.

Veri Toplama Süreci

Bu araştırmaya başlarken araştırmacı ilk olarak çalışmaya gönüllü olan 60-72 aylık çocukların bulunduğu üç sınıfın öğretmeninden her çocuğun gelişimi için görüş almıştır. Çalışmanın verileri 2018 yılı Nisan sonundan başlayarak, Mayıs ve Haziran aylarında toplandığı için, öğretmenlerin çocukların gelişimleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduğu düşünülmüştür. Öğretmenlerden çocukları gelişim düzeylerine göre iyi-orta-geliştirilebilir olarak değerlendirmeleri istenmiştir. Ardından çocukların gelişim dosyalarını da inceleyerek öğretmen görüşlerinin uygunluğu desteklenmiştir. Son olarak çocukların gelişim düzeyleri birbirine denk olacak şekilde üç grup oluşturulmuş ve rastgele şekilde, grupların ikisi deney ve biri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Grupların gelişim düzeylerinin birbirine denk olması, araştırmada ön test yapma zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır.

Grupların oluşturulmasından sonra biri pilot olmak üzere toplam 11 oturumda öykü dinleme aşaması yapılmıştır. Öykülerin uygulama süresi sekiz hafta sürmüştür.

Çocuklar atandıkları grubun öykü anlatım türüne göre öyküleri dinlemiştir. Üç farklı çalışma grubuna da aynı öykü dinletilip sadece öykü anlatım yöntemi farklılaşmıştır. Böylelikle verilerin öykülerin içeriklerinden etkilenme olasılığı ortadan kaldırılmıştır.

Her öykü dinleme oturumu ortalama beş dakika sürmüştür. Dijital öykü anlatım yöntemi kullanılan öyküler projeksiyon aleti ile yansıtılarak dinletilirken, öykü kitabı ile anlatım yöntemi kullanılan öyküler araştırmacı tarafından kitaptan okunarak dinletilmiştir. Her öykü dinleme oturumlarında araştırmacı, çocuklar ile aynı odada bulunmuştur. Ayrıca araştırmacı öykü dinleme oturumu sırasında sürece müdahalede bulunmadan gözlemci görevini sürdürmüştür. Dinleme sürecinde dikkat süresi de etkili olduğundan ve her çocuğun dinleme tavrı farklı olabileceği göz önünde bulundurularak araştırmacı öykülerin kendi doğal akışlarında sağladığı dikkat süresini etkilememek adına çocukların süreç içindeki hareket ve konuşmalarına müdahalede bulunmamıştır.

Her öykünün ardından çocuklar ile birebir görüşme yapıp konuşmalar ses kaydına alınarak veri toplanmıştır. Her çalışma grubu 25 çocuktan oluştuğu için, sadece araştırmacının birebir görüşme yapması uzun zaman alacağından ilk çocuktan son çocuğa kadar geçen sürede öyküyü unutma, dikkatin başka tarafa yönelmesiyle odaktan uzaklaşma gibi verileri etkileyebilecek durumların ortaya çıkacağı pilot uygulama sırasında belirlenmiştir. Bu nedenle okul öncesi çocukları ile daha önce çalışmış, araştırmanın konusu hakkında bilgilendirilen ve alan bilgisi olan dört okul öncesi öğretmen adayına veri toplama sürecinden önce eğitim verilmiştir. Bu sayede araştırmacı ve dört yardımcı olmak üzere toplam beş kişi tarafından veri toplanmış ve diğer çocukların bekleme süresi en az düzeye indirgenmiştir. Yardımcı olan okul öncesi öğretmen adayları veri toplama sürecini araştırmacı gözetiminde gerçekleştirmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmanın verileri SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır. Analizlerde verilerin normal dağılım göstermediği görülmüş bu nedenle veriler non parametrik testler ile analiz edilmiştir. Veri toplama süreci 11 öyküden oluşup her öykü farklı bir günde uygulandığından, çocuklar okula devamsızlık yaptıkları günlerde uygulamaya katılamamışlardır. Bu nedenle her öykünün uygulama gruplarında katılımcı sayıları değişiklik göstermiştir. Hangi öyküde ve hangi grupta ne kadar veri kaybı yaşandığı bulgular başlığı altındaki tablolarda belirtilmiştir.

Araştırmanın istatistiksel analizleri yapılırken ilk olarak yordayıcı ve bağımlı değişkenlerin dağılımının normal olup olmadığını belirlemek için Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testinden ($p > .005$) yani istatistiksel açıdan anlamlı olmayan değeri bulunursa bu durum, dağılımın normal olabileceğini belirtir. Eğer test sonucunda ($p < .005$) yani istatistiksel olarak anlamlı olduğu elde edilirse standart sapmanın anlamlı olduğu, test puanlarının normal dağılmadığı

söylenbilir (Field, 2009). Çalışmanın verileri ile yapılan Kolmogorov Smirnov test sonuçları Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2

Verilerin Kolmogorov- Smirnov Testi Puanları

	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik	Sd	P
Seçici Dinleme	.22	560	.000
Ayrıştırıcı Dinleme	.22	560	.000
Yaratıcı Dinleme	.22	560	.000
Empatik Dinleme	.14	560	.000
Eleştirel Dinleme	.14	560	.000
Etkin Dinleme	.38	560	.000

Normallik dağılımına bakılırken, ölçümler her dinleme türü için ayrı ayrı yapılacağından, verilerin dağılımlarına da dinleme türlerine göre ayrı ayrı bakılmıştır. Bütün dinleme türlerine ait veriler için sonuçlar $p < .005$ olup istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Normallik dağılımı için verilerin çarpıklık basıklık katsayısına da bakılmıştır. Her dinleme türü ayrı analiz edildiğinden, çarpıklık basıklık katsayıları da ayrı ayrı incelenmiştir. Bunun için yapılan analizlerin sonuçları Tablo 3 üzerinde görülmektedir.

Tablo 3

Verilerin Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

	N	Min	Max	\bar{x}	sd	Çarpıklık			Basıklık		
						Katsayı	sh	Katsayı / sh	Katsayı	sh	Katsayı / sh
Eleştirel	560	.00	9.00	6.08	2.41	-0.47	.10	-4.50	-0.78	.21	-3.77
Empatik	560	.00	6.00	4.53	1.54	-0.78	.10	-7.58	-0.42	.21	-2.02
Etkin	560	.00	3.00	2.52	0.66	-1.11	.10	-10.82	0.48	.21	2.33
Yaratıcı	560	.00	3.00	1.27	0.94	0.23	.10	2.19	-0.85	.21	-4.14
Seçici	560	.00	3.00	1.71	1.00	-0.28	.10	-2.69	-0.98	.21	-4.74
Ayrıştırıcı	560	.00	3.00	2.06	0.79	-0.30	.10	-2.90	-0.86	.21	4.18

Verilerin normal dağıldığını söylemek için, çarpıklık ve basıklık katsayıları kendi standart hatalarına bölüldüğünde -1.96 ile +1.96 arasında olmalıdır (Büyüköztürk, 2011; Can, 2014). Yapılan analizler sonucunda elde edilen çarpıklık ve basıklık katsayıları kendi standart hatalarına bölüldüğünde -1.96 ile +1.96 arasında bir değerde olmadığından verilerin normal dağılmadığı görülmüş, analizler yapılırken non parametrik testler kullanılmıştır.

Veriler analiz edilmeden önce, yapılan puanlamanın tutarlılığını görebilmek amacıyla tüm veriler iki farklı alan uzmanı tarafından puanlanmıştır. Elde edilen puanlamalar arasındaki ilişkiye bakılarak puanlayıcılar ve araştırmacı arasındaki tutarlık belirlenmiştir. Puanlayıcılar ve araştırmacı arasındaki tutarlığa ilişkin korelasyon katsayılarını veren Tablo 3'e ve ayrıntılı açıklamasına Geçerlik ve Güvenirlik başlığı altında yer verilmiştir.

Veriler analiz edilirken ele alınan altı dinleme türüne (seçici, ayrıştırıcı, empatik, eleştirel, yaratıcı ve etkin) göre kontrol ve deney grupları arasında anlamlı fark olup olmadığını bulmak amacıyla Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Her alt boyut için kontrol ve deney grupları arasında ayrı ayrı yapılan testin sonuçlarına göre, deney grubu 1, deney grubu 2 ve kontrol grubu arasında hangi grubun yönünde anlamlı fark olduğunu bulmak amacıyla her alt boyut için ayrı ayrı Mann Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan tüm testlerin sonuçları Bulgular başlığı altında ayrıntılı olarak verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada verilerin toplanmasında kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun kapsam geçerliği için her dinleme türünü ölçmeye yönelik ayrı sorular hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu daha sonra aynı sorular için ilgili öykü doğrultusunda uygun olan yanıtlar belirlenerek bir değerlendirme formu olarak kullanılmıştır. Değerlendirme formunda her soruya her öykü için ayrı bir yanıt anahtarı hazırlanmıştır. Buna göre istenen yanıtı veren çocuklara iki, neredeyse uygun yanıtı veren çocuklara bir, hiç yanıt veremeyen ya da uygun yanıtta uzak yanıtlar veren çocuklara sıfır puan verilerek çocukların yanıtları puanlama yoluyla değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda yarı yapılandırılmış görüşme formu ve aynı zamanda verilerin analizi için kullanılan formda bulunan soruların geçerliği için bir Ölçme ve Değerlendirme, bir Eğitim Bilimleri, üç Okul Öncesi Eğitimi ve iki dinleme becerileri üzerine çalışmalar yapmış Türkçe Eğitimi uzmanı olmak üzere toplam yedi uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formu maddelerinin değerlendirilmesi için Lawshe tekniği kullanılmıştır.

Lawshe tekniğinde yedi uzman görüşüne başvurulduğunda KGO'nun en az (minimum) değerinin .99 olması gerekmektedir (Yurdugül, 2005). Uzman görüşleri doğrultusunda formun KGO değeri 1.00 bulunmuştur. Bu durumda formdan çıkarılması gereken madde olmadığı belirlenmiştir.

Verilerin analizinde ise yapılan puanlamaların tutarlılığını görebilmek için aynı verileri araştırmacı dışında iki uzman daha puanlamıştır. Araştırmacı ve puanlayıcılar arasındaki korelasyon Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Puanlayıcılar ve Araştırmacı Arasındaki Tutarlığa İlişkin Korelasyon Katsayıları

Dinleme Türü		Puanlayıcı I	Puanlayıcı II
Seçici	Araştırmacı	.76	.82
Ayrıştırıcı	Araştırmacı	.84	.86
Empatik	Araştırmacı	.79	.82
Yaratıcı	Araştırmacı	.83	.81
Eleştirel	Araştırmacı	.74	.83
Etkin	Araştırmacı	.80	.79

Tablo 4 incelendiğinde, puanlayıcılar ve araştırmacı arasında en düşük ilişkinin eleştirel dinleme türünde araştırmacı ile puanlayıcı I arasında ($r = .76$), en yüksek ilişkinin ise ayrıştırıcı dinleme türünde araştırmacı ile puanlayıcı II arasında ($r = .86$) olduğu görülmüştür. Araştırmacı ve puanlayıcılar arasındaki ilişkinin .70'in üzerinde olduğu düşünüldüğünde, puanlamanın tutarlı bir biçimde yapıldığı görülmektedir. Korelasyon katsayısının mutlak değer olarak .70 ile 1.00 arasında olması yüksek, .70 ile .30 arasında olması orta; .30 ile .00 arasında olması düşük düzeyde ilişki şeklinde adlandırılabilir (Büyüköztürk, 2011). Bu durumda araştırmacının puanlamasının diğer puanlamacılarla arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde toplanan veriler analiz edilerek sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur. Verilerin analizinden elde edilen bulgular dinleme becerisinin her alt boyutu için ayrı başlıklar altında ele alınmıştır. Bulgular anlatılırken dinleme türleri veri toplama aracında kullanılan sıraları ile başlıklar biçiminde yazılmıştır. Buna göre Tablo 5'te kontrol ve deney gruplarının dinleme türlerine göre toplam ortalama puanları verilmiştir.

Tablo 5

Kontrol ve Deney Gruplarının Dinleme Türlerine Göre Toplam Ortalama Puanları

	Öykü kitabı ile anlatım	Müzik ve anlatım hariç dijital öykü anlatımı	Müzik ve anlatım dahil dijital öykü anlatımı
Seçici Dinleme	14.43	25.58	17.67
Ayrıştırıcı Dinleme	18.12	29.11	21.53
Empatik Dinleme	38.98	61.24	50.33
Yaratıcı Dinleme	8.71	20.34	13.52
Eleştirel Dinleme	50.23	86.50	65.69
Etkin Dinleme	23.70	31.65	27.87

Tablo 5 incelendiğinde, çocukların tüm dinleme türlerinde en yüksek puanları aldıkları anlatım türünün müzik ve anlatım hariç dijital öykü anlatımı olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle müzik ve anlatım hariç dijital öykü anlatımında

çocuklar diğer anlatım türlerine göre daha iyi dinleme becerileri sergilemişlerdir. Öykü kitabı ile anlatım ise tüm dinleme türlerinde en düşük ortalamalara sahip anlatım türü olmuştur. Buradan yola çıkılarak öykü kitabı ile anlatım yapıldığında çocukların araştırmada kullanılan diğer anlatım türlerine göre, iyi bir dinleme performansı göstermedikleri düşünülebilir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacına yönelik problemi şu şekildedir: Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının seçici dinleme becerileri üzerinde etkisi var mıdır? Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Deney Grupları ve Kontrol Grubunun Seçici Dinleme Puan Ortalamalarına İlişkin Kruskal Wallis-H Sonuçları

Seçici Dinleme Grupları	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Öykü kitabı ile anlatım	187	212.46	107.20	2	.000	2-1, 2-3, 3-1
Karma yöntem ile anlatım	174	377.35				
Dijital öykü ile anlatım	199	259.75				
Toplam	560					

Yapılan analizler sonucunda Tablo 6'da görüldüğü üzere deney grupları ve kontrol grubu arasında seçici dinleme puanları yönünden anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır [$\chi^2(sd = 2, n = 560) = 107.20$], $p < .05$. Bu bulgu, kullanılan üç farklı anlatım türünün araştırmaya katılan çocukların seçici dinleme becerilerini arttırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu bulmak amacıyla deney ve kontrol grupları arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan testin sonuçlarına göre öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 6944$, $p < .05$. Öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan yönünde olduğu görülmüştür, $U = 15208.5$, $p < .05$. Ayrıca müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür $U = 9786$, $p < .05$.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacına yönelik problemi şu şekildedir: Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının ayrıştırıcı dinleme becerileri üzerinde etkisi var mıdır? Probleme ilişkin yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7

Kontrol Grubu ve Deney Gruplarının Ayırıştırıcı Dinleme Puan Ortalamasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ayırıştırıcı Dinleme Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Öykü kitabı ile anlatım	187	204.02	144.17	2	.000	2-1, 2-3 3-1
Karma yöntem ile anlatım	174	390.55				
Dijital öykü ile anlatım	199	256.14				
Toplam	560					

Yapılan analizler sonucunda elde edilen ve Tablo 7’de gösterilen verilere bakıldığında deney grupları ve kontrol grubu arasında ayırıştırıcı dinleme puanları yönünden anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır, [χ^2 (sd = 2, n = 560) = 144.217] $p < .05$. Bu bulgu, kullanılan üç farklı anlatım türünün araştırmaya katılan çocukların ayırıştırıcı dinleme becerilerini arttırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu bulmak amacıyla deney ve kontrol grupları arasında Mann Whitney U testi sonuçlarına göre öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 5849.5$, $p < .05$. Öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 14724$, $p < .05$. Ayrıca müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 8583.5$, $p < .05$.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt amacına yönelik problemi şu şekildedir: Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının empatik dinleme becerileri üzerinde etkisi var mıdır? Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Kontrol Grubu ve Deney Gruplarının Empatik Dinleme Puan Ortalamasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Empatik Dinleme Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Öykü kitabı ile anlatım	187	191.32	144.61	2	.000	2-1, 2-3 3-1
Karma yöntem ile anlatım	174	387.71				
Dijital öykü ile anlatım	199	270.56				
Toplam	560					

Yapılan analizler sonucunda elde edilen ve Tablo 8'de gösterilen verilere bakıldığında, deney grupları ve kontrol grubu arasında empatik dinleme puanları yönünden anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır [$\chi^2(sd = 2, n = 560) = 144.61$] $p < .05$. Bu bulgu, kullanılan üç farklı anlatım türünün araştırmaya katılan çocukların ayrıştırıcı dinleme becerilerini arttırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu bulmak amacıyla deney ve kontrol grupları arasında Mann Whitney U testi sonuçlarına bakıldığında öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 5686.5$, $p < .05$. Öykü kitabıyla anlatım yapılan grup ile müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 12512.5$, $p < .05$. Ayrıca müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 9241.5$, $p < .05$.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt amacına yönelik problemi şu şekildedir: Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının eleştirel dinleme becerileri üzerinde etkisi var mıdır? Probleme ilişkin analiz sonuçları Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

Kontrol Grubu ve Deney Gruplarının Eleştirel Dinleme Puan Ortalamasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Eleştirel Dinleme	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
	Öykü kitabı ile anlatım	187	183.70				
	Karma yöntem ile anlatım	174	403.32	172.83	2	.000	2-1, 2-3, 3-1
	Dijital öykü ile anlatım	199	264.08				
	Toplam	560					

Yapılan analizler sonucunda elde edilen ve Tablo 9'da gösterilen verilere bakıldığında, deney grupları ve kontrol grubu arasında eleştirel dinleme puanları yönünden anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır, [$\chi^2(sd = 2, n = 560) = 172.83$], $p < .05$. Bu bulgu, kullanılan üç farklı anlatım türünün araştırmaya katılan çocukların eleştirel dinleme becerilerini arttırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu bulmak amacıyla deney ve kontrol grupları arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan testin sonuçlarına göre öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 4266$, $p < .05$. Öykü kitabıyla anlatım yapılan grup

ile müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 12507$, $p < .05$. Ayrıca müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 7945$, $p < .05$.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt amacına yönelik problemi şu şekildedir: Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının yaratıcı dinleme becerileri üzerinde etkisi var mıdır? Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10

Kontrol Grubu ve Deney Gruplarının Yaratıcı Dinleme Puan Ortalamasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Yaratıcı Dinleme Grupları	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Öykü kitabı ile anlatım	187	200.83	108.42	2	.000	2-1, 2-3 3-1
Karma yöntem ile anlatım	174	370.09				
Dijital öykü ile anlatım	199	277.04				
Toplam	560					

Yapılan analizler sonucunda elde edilen ve Tablo 10'da gösterilen verilere bakıldığında, deney grupları ve kontrol grubu arasında anlamlı farkın yaratıcı dinleme puanları yönünden olduğu ortaya çıkmıştır [$\chi^2(sd = 2, n = 560) = 108.42$] $p < .05$. Bu bulgu, kullanılan üç farklı anlatım türünün araştırmaya katılan çocukların yaratıcı dinleme becerilerini arttırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu bulmak amacıyla deney ve kontrol grupları arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 6703.5$, $p < .05$. Öykü kitabıyla anlatım yapılan grup ile müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 13273.5$, $p < .05$. Ayrıca müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 11290.5$, $p < .05$.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt amacına yönelik problem şu şekildedir: Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının etkin dinleme becerileri üzerinde etkisi var mıdır? Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11

Kontrol Grubu ve Deney Gruplarının Etkin Dinleme Puan Ortalamasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Etkin Dinleme	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
	Öykü kitabı ile anlatım	187	213.89	95.42	2	.000	2-1, 2-3 3-1
	Karma yöntem ile anlatım	174	357.44				
	Dijital öykü ile anlatım	199	275.82				
	Toplam	560					

Yapılan analizler sonucunda elde edilen ve Tablo 11’de gösterilen verilere bakıldığında, deney grupları ve kontrol grubu arasında etkin dinleme puanları yönünden anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır, [χ^2 (sd = 2, n = 560) = 95.42] $p < .05$. Bu bulgu, kullanılan üç farklı anlatım türünün araştırmaya katılan çocukların etkin dinleme becerilerini arttırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir.

Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu bulmak amacıyla deney ve kontrol grupları arasında Mann Whitney U testi yapılmıştır. Testin sonuçlarına göre öykü kitabı ile anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 8208$, $p < .05$. Öykü kitabıyla anlatım yapılan grup ile müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımı yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 14211.5$, $p < .05$. Ayrıca müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup ile müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan grup arasında anlamlı farkın müzik ve ses hariç dijital anlatım yapılan grup yönünde olduğu görülmüştür, $U = 11986$, $p < .05$.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmanın amacına yönelik yapılan analizler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar ve sözü edilen sonuçların alanyazın ile ilişkisini içeren tartışmaya, ardından araştırmanın sonuçlarına yönelik önerilere yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının seçici dinleme üzerinde etkisinin olup olmadığına ilişkin deney grupları ve kontrol grubu arasında Kruskal Wallis H testi yapılmış ve sonuçlar gruplar arasında anlamlı fark olduğunu ortaya çıkarmıştır. Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu bulmak için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; Kontrol grubu ile deney grubu 1 arasında; deney grubu 1 yönünde, kontrol grubu ile deney grubu 2 arasında; deney grubu 2 yönünde, deney grubu 1 ile deney grubu 2 arasında deney grubu 1 yönünde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu durumda her iki türde (müzik ve ses dâhil, müzik ve ses hariç) yapılan dijital öykü anlatımının öykü kitabı ile anlatım yapılan gruba göre, müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımının, müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan gruba göre okul öncesi dönem çocuklarının seçici dinleme becerilerini

geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Kaplan (2004) seçici dinlemede kişinin konuşmacının söylediklerinden kendi amacına uygun olanı seçip geri kalan kısımlara daha kısıtlı zaman ayırdığını belirtmiştir. Bu çalışmanın sonuçları arasında dijital öykünün seçici dinlemeyi artırdığı görüldüğünden, çocuklar için zaman tasarrufu sunduğu düşünülmektedir. Takacs ve diğ. (2015), dijital öykülerin yetişkin rehberliğinde okunan basılı öykü kitaplarının yerine geçip geçemeyeceğini incelemek için yaptıkları 3-11 yaş çocuklarını kapsayan meta analiz çalışmasında, dijital öykülerin basılı kitaplara göre okul öncesi dönem çocuklarının öyküyü anlama ve bilinmeyen sözcükleri fark etme açısından daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Okul Öncesi Eğitim Programında (Milli Eğitim Bakanlığı, 2013) dil gelişimi ile ilgili kazanımlar ve göstergelerinde; “Kazanım 6. Sözcük dağarcığını geliştirir. (Göstergeler: Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.)” (s. 25) olarak belirtilen kazanımın ve gösterenin seçici dinlemeyi işaret ettiği düşünülmektedir. Çünkü bir dinleme etkinliğinde farklı olan sözcükleri anlayabilmek, onları dinleme sırasında diğerleri arasından seçebilmeyi gerektirir. Bu bağlamda dijital öykü anlatımının seçici dinleme becerisine katkısının programda yer alan kazanımlara ulaşmayı kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Araştırmanın her iki türde (müzik ve ses dahil, müzik ve ses hariç) dijital öykü kullanımının seçici dinleme becerilerini geliştirmede olumlu etkisinin olduğu ortaya çıktığından, sözü edilen eğitim programlarındaki seçici dinlemeyi geliştirmeye yönelik hedefleri gerçekleştirmekte katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının ayrıştırıcı dinleme becerileri üzerinde etkisi olup olmadığına ilişkin kontrol grubu ve deney grupları arasında Kruskal Wallis H testi yapılmış ve gruplar arasında anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır. Ele alınan grupların hangileri arasındaki farkın anlamlı olduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; kontrol grubu ile deney grubu 1 arasında; deney grubu 1 yönünde, kontrol grubu ile deney grubu 2 arasında; deney grubu 2 yönünde, deney grubu 1 ile deney grubu 2 arasında deney grubu 1 yönünde seçici dinleme puanları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu durumda her iki türde (müzik ve ses dahil, müzik ve ses hariç) yapılan dijital öykü anlatımının öykü kitabı ile anlatım yapılan gruba göre, müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımının, müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan gruba göre okul öncesi dönem çocuklarının ayrıştırıcı dinleme becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Ayrıştırıcı dinleme bireylerin sesler, tonlamalar ve sesletimler arasındaki farklılıkları ayırt edebilmesi olarak tanımlanmakta ve bireyin fonolojik farkındalığını kapsamaktadır (Kingen, 2000; Melanlıoğlu, 2012). Alanyazın incelendiğinde ayrıştırıcı dinleme ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalar okul öncesi dönemin fonolojik (ses bilgisel) farkındalığın gelişmeye başladığı önemli bir basamak olduğunu söylemektedir (Melanlıoğlu, 2012). Bu nedenle ayrıştırıcı dinleme becerilerinin gelişmesinde okul öncesi dönemin önemli bir basamak olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmada ses ve müzik hariç öğretmen

desteğiyle anlatılan dijital öykülerin çocukların ayrıştırıcı dinleme becerisini geliştirdiği görülmüştür. Ayrıştırıcı dinlemeye ilişkin sonuçların okul öncesi dönemde geliştirilmesi önemli olan bu beceriyle ilgili yapılacak etkinliklere yol gösterebileceği düşünülmektedir.

Eğitim öğretim içerisinde dinleme becerilerinin kazandırılabilmesi için öğretmenlerin geliştirmek istedikleri dinleme becerisine uygun yöntem ve teknikleri bilmeleri ve sınıfın hazır bulunuşluk düzeyine göre uygun yöntem ve tekniği seçebilmesi oldukça önemlidir (Koç, 2003). Bu bağlamda yapılan araştırmada ortaya koyulan dijital öykülerin ayrıştırıcı dinleme becerilerini geliştirdiğine yönelik sonucun, öğretmenlere ayrıştırıcı dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerinde yöntem seçerken yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucu olarak dijital öykülerin kullanıldığı Türkçe etkinliklerinde, uygulanan öykü sayısı arttıkça çocukların dinleme becerilerine yönelik sorulara verdikleri yanıtların daha açık ve doğru olduğu görülmüştür. Neuman, Wong ve Kaefer (2017) okul öncesi dönem çocukları ile yaptıkları araştırmalarında yetişkin rehberliğinde ve yetişkin yardımı olmadan okunan dijital öykü kitaplarının sözcük edinimine etkisini incelemiş ve her iki dijital öykü anlatım türünün de çocukların farklı sözcükleri ayırt edip yeni sözcükler kazanmalarında katkısı olduğunu söylemiştir. Bu durum dijital öykülerin her iki türde de uygulandığında çocukların ayrıştırıcı dinleme becerilerini gittikçe daha da arttıracaklarını düşündürmektedir.

Shamir, Korat ve Barbi (2008) yaptıkları araştırmada okul öncesi dönem çocuklarına bir yetişkin rehberliğinde okunan dijital öykülerin, çocukların kendi başlarına incelediği dijital öykülere göre fonolojik (ses bilimsel) farkındalıklarının artmasında daha etkili olduğunu söylemiştir. Bu sonuç, araştırmadan elde edilen müzik ve ses kullanılmadan, öğretmen anlatımıyla desteklenen dijital öykü anlatım türünün kullanıldığı grupta ayrıştırıcı dinleme puanlarının diğer gruplara göre daha yüksek çıkması sonucu ile örtüşmektedir. Araştırmada ortaya çıkan ve başka çalışmalarla desteklenen bu sonucun ayrıştırıcı dinleme becerisinin farklı sesleri ayırt edebilmek (Melanlıoğlu, 2012) olarak tanımlanması, bunun da dikkatli dinleme ile sağlanacağı düşünülmektedir. Çünkü dijital öyküler ses ve müzik kapatılarak öğretmen desteğiyle anlatıldığında çocukların ilgi ve dikkat sürelerinin daha uzun olduğu gözlemlenmiştir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının empatik dinleme becerileri üzerinde etkisi olup olmadığına ilişkin kontrol grubu ve deney grupları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmış ve gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Mann Whitney U testiyle farkın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Buna göre; kontrol grubu ile deney grubu 1 arasında; deney grubu 1 yönünde, kontrol grubu ile deney grubu 2 arasında; deney grubu 2 yönünde, deney grubu 1 ile deney grubu 2 arasında deney grubu 1

yönünde empatik dinleme puanları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu durumda, her iki türde (müzik ve ses dahil, müzik ve ses hariç) yapılan dijital öykü anlatımının öykü kitabıyla anlatım yapılan gruba göre, müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımının, müzik ve ses dahil dijital öykü anlatımı yapılan gruba göre okul öncesi dönem çocuklarının ayrıştırıcı dinleme becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir.

İletişim halindeki bireyin çevresini ve iletişim içinde olduğu bireyleri daha iyi anlamasını sağlayacak önemli öğelerden biri empati kurmadır (Melanlioğlu, 2011). İletişimsel dinlemede; odaklanmanın, konuşmacıyı desteklemenin ve empati kurmanın üzerinde durulması gereken noktalar olduğu düşünülmektedir. (Cramer, 2004). Bu kapsamda empatik dinleme becerilerinin gelişmesinin diğer iletişim becerilerini de olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Maden (2013), eleştirel, çözümleyici, düzenli ve empatik dinleyemeyen bireylerin özellikle sözlü iletişimde ortaya çıkacak problemlere karşı savunmasız ve çözümsüz kalabileceğini belirtmiştir. Araştırmadan elde edilen her iki türde anlatılan dijital öykülerin empatik dinleme becerilerini geliştirdiği sonucu, empatik dinlemenin diğer iletişim becerilerini de geliştireceği, bireyin sosyal ilişkilerini güçlendireceği düşünüülerek daha da önem kazanmaktadır.

Yaşlı (2001), empatik dinleme becerileri gelişmiş olan öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenme güdülerini yükselttiğini belirtmektedir. Öğretmenlerin davranışsal, duyuşsal ve bilişsel olarak olumlu tutumlar geliştirdiğini söylemektedir. Kurudayıoğlu ve Kana (2013), öğretmen adaylarının en çok kullandıkları dinleme türleri sıralamasında empatik dinlemenin ikinci sırada olduğunu belirtmektedir. Bu ifadeler empatik dinlemenin sadece okul öncesi dönemde değil, sonraki eğitim kademelerinde de oldukça önemli olduğunu düşündürmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının eleştirel dinleme becerileri üzerinde etkisinin olup olmadığına ilişkin kontrol grubu ve deney grupları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmış ve gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Mann Whitney U testiyle farkın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Buna göre; kontrol grubu ile deney grubu 1 arasında; deney grubu 1 yönünde, kontrol grubu ile deney grubu 2 arasında; deney grubu 2 yönünde, deney grubu 1 ile deney grubu 2 arasında deney grubu 1 yönünde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu durumda müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımının, müzik ve ses dahil dijital öykü anlatım türüne göre okul öncesi dönem çocuklarının eleştirel dinleme becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Eleştirel dinleme becerisinin tekdüze yöntemlerle kazandırılması olanaklı değildir. Öğretmenler eleştirel dinleme becerisini geliştirmek için olabildiğince fazla duyuya hitap edecek etkinlikler hazırlamalı ve çoklu sınıf ortamları oluşturmalıdır (Çarkıt, 2018). Dijital öykülerin iyi tasarlanmış olanları genellikle müzik ve ses efektleri, öykünün akışına uygun görseller, öykü karakterlerinin ya da içerisindeki nesnelerin hareketli olması, kamera teknikleri gibi öğeleri bulundurmaktadır (Zucker, Moody ve

McKenna, 2009). Bu nedenle dijital öykülerin birden fazla duyuyu etkin hale getirerek eleştirel dinleme becerisinin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülebilir. Araştırmadan elde edilen dijital öykü her iki türde de anlatımının eleştirel dinleme becerilerini geliştirdiği sonucu bu bilgiler ile örtüşmektedir.

Yapılan çalışmada çocukların öykü kitabı ile anlatımda, dijital öykü ile anlatım yapıldığından daha kısa süre dikkatlerini öyküye verebildikleri görülmüştür. Dijital öykülerin ses ve müzik hariç öğretmen desteği ile anlatılan şekilde dikkat süresinin diğer anlatım türlerine göre en uzun olduğu göze çarpmıştır. Bu doğrultuda dijital öykülerin görseller ve hareket ile desteklenmesinin etkili olduğu düşünülebilir. Dikkat ve dikkati sürdürmenin öğrenmeyi sağlamadaki önemi göz önünde bulundurulduğunda, öğretim türünde seçilen materyalin de öğrenme için ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır (Bartan, 2019).

Beşinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının yaratıcı dinleme becerileri üzerinde etkisi olup olmadığına ilişkin kontrol grubu ve deney grupları arasında Kruskal Wallis H testi yapılmış ve gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Mann Whitney U testiyle farkın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Buna göre; kontrol grubu ile deney grubu 1 arasında; deney grubu 1 yönünde, kontrol grubu ile deney grubu 2 arasında; deney grubu 2 yönünde, deney grubu 1 ile deney grubu 2 arasında deney grubu 1 yönünde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu durumda müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımının, müzik ve ses dahil dijital öykü anlatım türüne göre okul öncesi dönem çocuklarının yaratıcı dinleme becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Yaratıcı dinleme türünün, diğer dinleme türlerine bakıldığında en az çalışılan alanlardan biri olduğu görülmektedir. Ancak yaratıcı dinlemenin diğer dinleme türlerine göre kullanım oranına bakıldığında %20 gibi büyük bir dilimde yer aldığı belirtilmektedir (Aydın, 2018). Bu nedenle geliştirilmesi önemli olan dinleme türlerinden biri olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın dijital öykülerin yaratıcı dinleme becerisini geliştirdiğini ortaya çıkarmasının, bu dinleme becerisini desteklemek isteyen eğitimcilere yeni bir yol gösterebileceği düşünülebilir.

Okul öncesi dönem çocuklarının düş güçleri oldukça zengindir, bu nedenle dinledikleri öykülerle ilgili konuşmalarda kendi yaratıcılıklarını katarak öyküyü yeniden oluşturmaktadırlar. Bir süredir eğitimin sınıflarda yapılanlardan ve sınavlardan ibaret sayıldığı anlayış, eleştirel ve yaratıcı düşünmeye sahip olamayan ve problem çözüme becerileri zayıf bireyler yetişmesine neden olmuştur (Maden, 2013). Araştırma sürecinde uygulamalar ilerledikçe, çocukların her iki türdeki dijital öykü anlatımından sonra yaratıcı dinlemeyi ölçmeye yönelik sorulardan daha fazla puan almaya başladıkları görülmüştür. McLellan (2006) dijital öykü anlatımının yaratıcılık, yardımlaşma, görsel okur yazarlık, teknolojiye hakim olma becerilerini geliştirdiğini söylemiştir. Kocaman-Karoğlu (2016) okul öncesi öğretmenlerinin dijital öykü uygulamaları hakkında görüşlerini aldığı çalışmada, öğretmenler dijital öykülerin yaratıcı çevre oluşturmayı desteklediklerini belirtmiştir. Ses ve müzik hariç

dijital öykü anlatımında ise çocukların aldıkları yaratıcı dinleme puanları diğer gruplara göre daha fazladır. Bu sonucun çocukların daha az materyalle daha fazla yaratıcı oldukları bilgisi ile örtüştüğü düşünülmektedir.

Günümüzdeki eğitimin amacı, çocukların var olan ancak henüz keşfedilmemiş becerilerini ortaya çıkarmak ve böylece yaratıcı düşünebilen ve dinleyebilen, kendini gerçekleştirmiş ve güçlü bireyler yetiştirmektir (Arı, 2011; Sünbül, 2012). Bu tanım göz önüne alındığında araştırmadan elde edilen dijital öykülerin yaratıcı dinleme becerisini geliştirdiği sonucunun, eğitimin amacını gerçekleştirebilmek adına önemli olduğu düşünülmektedir.

Yaratıcı dinleme becerilerinin kazandırılması, çocukların sadece gördükleri ve duydukları ile yetinmeyip onlara yeni anlamlar yüklemelerini, daha geniş çerçeveden bakabilmelerini sağlayacaktır. Bu ve sözü edilen diğer araştırmacıların görüşleri nedeniyle araştırmamızın yaratıcı dinleme becerilerini geliştirdiği sonucunun önem kazandığı düşünülmektedir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Okul öncesi dönem çocuklarında dijital öykü anlatımının etkin dinleme becerileri üzerinde etkisi olup olmadığına ilişkin kontrol grubu ve deney grupları arasında Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda söz edilen gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Mann Whitney U testiyle farkın hangi gruplar arasında olduğu belirlenmiştir. Buna göre; kontrol grubu ile deney grubu 1 arasında; deney grubu 1 yönünde, kontrol grubu ile deney grubu 2 arasında; deney grubu 2 yönünde, deney grubu 1 ile deney grubu 2 arasında deney grubu 1 yönünde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu durumda müzik ve ses hariç dijital öykü anlatımının, müzik ve ses dahil dijital öykü anlatım türüne göre okul öncesi dönem çocuklarının eleştirel dinleme becerilerini geliştirmede etkili olduğu söylenebilir. Cihangir (2000), etkin dinleme becerisinin diğer dinleme becerileri üzerinde olumlu ve kalıcı bir etkisi olduğunu söylemiştir. Yapılan çalışmada etkin dinlemenin dijital öykülerden olumlu yönde etkilendiği görülmüştür. Dijital öykülerin çocukların etkin dinleme becerilerini arttırdığı, dolaylı yoldan diğer dinleme becerilerine katkı getirdiği düşünülmektedir. Yapılan araştırmada dijital öykülerin etkin dinleme becerisini arttırdığı görülmüştür. Bu nedenle diğer dinleme becerilerini de destekleyici rol üstlendiği düşünülebilir. Etkin dinleme becerisini kazanan ve dinlemeyi öğrenen bireyler etkili bir iletişim kurmakta da başarılı olacaktır (Melanlıoğlu, 2011). Nas (2003), bir dinleme etkinliği içindeyken, bilgi edinmek, eleştirebilmek, değerlendirebilmek, iletişim sırasında uygun yanıtlar verebilmek için etkin dinleme yapılması gerektiğini söylemiştir. Dijital öykülerin etkin dinleme becerisini geliştirdiğine dair elde edilen bu sonuç, dijital öykülerin etkin dinleme becerilerini geliştirerek etkin dinlemenin sağlayacağı tüm katkıları da beraberinde getirdiği söylemeyi olanaklı kılar. Özellikle yaşamın temellerinin atıldığı okul öncesi dönemde etkin dinleme gelişimi bu nedenle daha fazla önem kazanmaktadır. Bu durumun araştırmamızın sonuçlarında dijital öykülerin etkin dinleme becerilerini geliştirdiğinden, yapılan çalışmanın önemini arttırdığı düşünülebilir.

Araştırmanın tamamına bakıldığında dijital öykülerin ses ve müzik dahil anlatımının, ses ve müzik hariç öğretmen desteği ile anlatımına göre dinleme becerilerinde daha az etkili olduğu görülmüştür. Bunun başlıca nedeninin anlatımı öğretmen ya da araştırmacı yaptığında, çocukların daha çok ilgisini çekebilmesi olduğu düşünülmektedir. Sadece dijital öykü anlatımının, öğrenciler için hep aynı yerden gelen uyaranlar (ses, müzik ve görüntünün aynı ekrandan gelmesi tek bir yere odaklanmalarına neden olmaktadır) bir süre sonra öğretmen desteği ile yağılan anlatıma göre anlatımı tekdüzeleştirilmekte, bu durum da dinleme becerilerini etkilemektedir. Böylelikle teknoloji ne kadar ilerlese de insan desteği ile daha verimli hale geldiği sonucuna varılabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmacılara yönelik öneriler. Araştırmacılar okul öncesi dönemde dinleme türlerini ayrı ayrı ele alarak daha ayrıntılı çalışmalar yapabilir. Araştırmacılar bu çalışmada ele alınan dinleme türleri dışında diğer dinleme türleri (savunmacı, görünüşte, pasif, duygusal, dikkatli vb.) ile ilgili çalışmalar yapabilir. Okul öncesi eğitim alanında dinleme türleri ve dijital öyküler ile ilgili çalışmalar kısıtlı olduğundan, özellikle okul öncesi eğitiminde yapılacak her çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmenlere dönük öneriler. Okul öncesi öğretmenlerine yapacakları etkinliklere uygun dijital öyküleri seçebilmeleriyle ilgili bilgi verilebilir. Dijital öykülerin öğretmenlerin yerine geçemeyeceği, önemli olan öğretmenin dijital öyküyü verimli şekilde kullanabilmesi olduğu okul öncesi öğretmenlerine anlatılabilir. Okul öncesi öğretmenlerine dinleme ve dinleme becerileri ile ilgili hizmet içi eğitimler verilebilir.

Programa dönük öneriler. Okul öncesi eğitim programında dinleme becerisinin eğitimine daha fazla yer verilebilir. Okul öncesi eğitim programı kazanım ve göstergelerinde dinleme becerileri türlerine yer verilebilir.

Etik Kurul Kararı

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu, 19.04.2018-2018/03

Kaynakça

- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2003). *Yazılı ve sözlü anlatım: Kompozisyon sanatı* (4. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akyol, H. (2014). *Türkçe öğretim yöntemleri* (7. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Andy, F. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage Publications
- Arı, E. (2011). Temel kavramlar. S. B. Filiz (Ed.). *Öğrenme ve öğretme yaklaşımları* (Birinci baskı) içinde (ss. 2-21). Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Ateş, M. ve Ercan, A. N. (2015). Türkçe öğretmenlerinin dinleme stillerinin incelenmesi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 107-119. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuefd/issue/20284/215266> adresinden erişilmiştir.
- Aydın, Ş. (2018). *Dinleme/izleme türlerinin terim ve tasnif bakımından karşılaştırmalı incelemesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Baki, Y. (2015). *Dijital öykülerin altıncı sınıf öğrencilerinin yazma sürecine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Bartan, M. (2014). *Okul öncesi öğretmenleri için bilimsel süreç becerilerine yönelik eğitim programı geliştirilmesi ve uygulanması* (Yayınlanmamış doktora tezi) Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Bartan, M. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin etkinliklerde kullandıkları dikkat çekme ve dikkati sürdürme şekillerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 227-244. doi: 10.19171/uefad.533239
- Bartan, M. (2020). The use of storytelling methods by teachers and their effects on children's understanding and attention span. *Southeast Asia Early Childhood Journal*, 9(1), 75-84. Retrieved from <https://ejournal.upsi.edu.my/index.php/SAECJ/article/view/3550>
- Başdaş, F. (2017). *Drama temelli dijital öykü anlatıcılığı programının altı yaş çocuklarının bazı sosyal becerilerinin gelişimine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Bulut, B. (2013). *Etkin dinleme eğitiminin dinlediğini anlama, okuduğunu anlama ve kelime hazinesi üzerine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Bus, A. G., Takacs, Z. K., and Kegel, C. A. T. (2014). Affordances and limitations of electronic storybooks for young children's emergent literacy. *Developmental Review*, 35, 79-97. doi: 10.1016/j.dr.2014.12.004
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (14. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (3. baskı). Ankara: PegemA.
- Cihangir, Z. (2000). *Üniversite öğrencilerine verilen etkin dinleme becerisi eğitiminin başkalarını dinleme becerisine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Cihangir, Z. (2004). Üniversite öğrencilerine verilen etkin dinleme becerisi eğitiminin dinleme becerisine etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2(12), 237-251. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26128/275227> adresinden erişilmiştir.
- Cihangir-Çankaya, Z. (2004). *Kişilerarası iletişimde dinleme becerisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Cramer, R. L. (2004). *The language arts a balanced approach to teaching reading, writing, listening, talking and thinking*. USA: Pearson Education Inc.
- Cüceloğlu, D. (2009). *Yeniden insan insana*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çarkıt, C. (2018). *Ortaokul Türkçe derslerinde eleştirel dinleme/izleme uygulamaları üzerine bir eylem araştırması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Demir-Atalay, T. ve Melanlıoğlu, D. (2016). Ortaokul öğrencileri için dinleme stratejileri ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (57), 1885-1904. doi: 10.14222/Turkiyat1600
- Doğan, Y. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmede etkinlik temelli çalışmaların etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 261-286. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26112/275109> adresinden erişilmiştir.
- Doğan, Y. (2011). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Göçer, A. (2007). Bir öğrenme alanı olarak anlama eğitimi ve Türkçe öğretimindeki yeri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 17-39. <https://www.idealonline.com.tr/IdealOnline/pdfViewer/index.xhtml?uId=41382&iO=M=Paper&preview=true&isViewer=true#pagemode=bookmarks> adresinden erişilmiştir.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Gündüz, O. ve Şimşek, T. (2014). *Uygulamalı dinleme eğitimi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching*. China: Longman.
- Hess, M. E. (2014). A new culture of learning: Digital storytelling and faith formation. *Dialog: A Journal of Theology*, 53(1),12-22. doi: 10.1111/dial.12084
- İnceelli, A. (2005). Dijital öykü anlatımının bileşenleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*.4(3), 132-142. <http://www.tojnet.net/articles/v4i3/4318.pdf> adresinden erişilmiştir.

- İzin, N. (2005). *Dil becerilerinin gelişiminde özgüven*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaplan, H. (2004). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin dinleme becerileri üzerine bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakuş-Tayşi, E. (2014). *Öğrenme stiline dayalı eğitimin ortaokul öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerine ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kardaş, M. N. ve Harre, T. (2015). 6-8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dinleme/izleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlik önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (13), 264-291. doi: 10.16992/ASOS.676
- Kargın, T, Güldenoğlu, B. Ve Ergül, C. (2017). Anasınıfı çocuklarının erken okuryazarlık beceri profili: Ankara örnekleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 18(01), 61-87. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.299868
- Kingen, S. (2000). *Teaching language arts in middle schools*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Ass.
- Kocaman-Karoğlu, A. (2016). Okul öncesi eğitimde dijital öykü anlatımı üzerine öğretmen görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 7(1), 175-205.
- Koç, N. (2003). *Dinleme becerilerini kazandırma yöntemlerinin uygulanması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Koçak-Sağmanlı, G. (2015). *Türkiye'de e-kitap 5 yaşında!* <http://www.sabitfikir.com/dosyalar/turkiyede-e-kitap-5-yasinda> adresinden erişilmiştir.
- Kurudayıoğlu, M. ve Bal, M. (2014). Ana dili eğitiminde dijital öykü anlatımlarının kullanımı, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 74-95. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11233/134210> adresinden erişilmiştir.
- Kurudayıoğlu, M. ve Kana, F. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerisi ve dinleme eğitimi özyeterlik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 245-258. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mersinefd/issue/17383/181611> adresinden erişilmiştir.

- Mackay, I. (1997). *Dinleme becerisi*[Listening skills] (A. Bora ve O. Cançolak, Çev.). Ankara: İlkaynak Kültür ve Sanat Ürünleri. (1995)
- Maden, S. (2013). Niçin dinlemiyoruz? Dinleyememe probleminin sosyokültürel analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 49-83. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/136804> adresinden erişilmiştir.
- Matthews, J. (2014). Voices from the heart: The use of digital storytelling in education. *Community Practitioner*, 87(1), 28-30. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/260560812_Voices_from_the_heart_The_use_of_digital_storytelling_in_education
- McLellan, H. (2006). Digital storytelling in higher education. *Journal of Computing in Higher Education*, 19(1), 65-79. doi: 10.1007/BF03033420
- Melanlıoğlu, D. (2011). İlköğretim Türkçe öğretim programının “dinleme türleri” bakımından değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 65-78. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuefd/issue/8698/108632> adresinden erişilmiştir.
- Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe öğretiminde ayrıştırıcı dinlemeyi geliştirmeye yönelik bir etkinlik önerisi. *Milli Eğitim Bakanlığı* 42(196), 56-68. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36171/406672> adresinden erişilmiştir.
- Melanlıoğlu, D. (2013). Ortaokul öğrencileri için dinleme kaygısı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması [Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı]. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 851-876. doi: 10.14520/adyusbd.418
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). *Çocuk gelişimi ve eğitimi: Türkçe dil etkinlikleri*. Ankara: MEB Yayıncılık.
- Nas, R. (1999). *Metinlerle ilkokuma-yazma öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Nas, R. (2003). *Türkçe Öğretimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Neuman, S. B., Wong, K. M., and Kaefer, T. (2017). Content not form predicts oral language comprehension: The influence of the medium on preschoolers' story understanding. *Reading and Writing*, 30(8), 1753-1771. doi: 10.1007/s11145-017-9750-4
- Olgan, R. (2013). Öykü kitabı ile farklı materyaller kullanarak öykü anlatma yöntemleri. M. Gönen (Ed.), *Çocuk edebiyatı içinde* (ss. 239-249). Ankara: Eğiten Kitap.

- Onan, B. (2012). *Dil eğitiminin temel kavramları* (1. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Peterson, R. Jr., and Karschnik, K. J. (2011). *Coaching communication*. Austin: İspeak.
- Pinnell, G. S., and Jaggar, A. M. (2003). Oral language: Speaking and listening in elementary classrooms. In J. Flood, D. Lapp, J. R. Squire, and J. Jensen, *Handbook of research on teaching the English language arts* (pp. 881-913). Mahwah, NJ: Erlb.
- Reich, S., Yau, J. C., and Warschauer, M. (2016). Tablet-based ebooks for young children: What does the research say? *Developmental and Behavioral Pediatrics*, 37(7), 585-591. doi: 10.1097/DBP.0000000000000335
- Robertson, A. K. (2004). *Etkili dinleme*[Listen for success: A guide to effective listening]. (S. Yarmalı, Çev.). İstanbul: Hayat Yayınları. (1994)
- Robin, B. R. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom. *Theory Into Practice*, 47(3), 220-228. doi: 10.1080/00405840802153916
- Sarı, B. (2018) *Elektronik öykü kitaplarının farklı sosyo-ekonomik düzeyden gelen 4-6 yaş çocukların anlamlı kelime edinimleri üzerine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Sarı, B., Başal, H. A. , Takacs, Z. K., and Bus, A. G. (2019). A randomized controlled trial to test efficacy of digital enhancements of storybooks in support of narrative comprehension and word learning. *Journal of Experimental Child Psychology*, 179, 212-226. doi: 10.1016/j.jecp.2018.11.006
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10), 21-30. <http://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7827/102906> adresinden erişilmiştir.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme* (5. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Shamir, A., Korat, O., and Barbi, N. (2008). The effects of CD-ROM storybook reading on low SES kindergarteners' emergent literacy as a function of learning context. *Computers & Education*, 51(1), 354-367. doi: 10.1016/j.compedu.2007.05.010
- Sünbül, A. M. (2012). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Konya: Eğitim Yayıncılık.
- Şahin, C. (2013). Dinleme metinlerinden önce ve sonra sorulan soruların dinlediğini anlamaya ve hatırlamaya etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 66-84. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/1500/18151> adresinden erişilmiştir.

- Şahin, F., Güven, İ. ve Yurdapan, M. (2011). Proje tabanlı eğitim uygulamalarının okul öncesi çocuklarında bilimsel süreç becerilerinin gelişimine etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (33),157-176. <http://dspace.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/863/918-1784-1-SM.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden erişilmiştir.
- Takacs, Z. K., Swart, E. K., and Bus, A. G. (2015). Benefits and pitfalls of multimedia and interactive features in technology-enhanced storybooks. *Review of Educational Research*, 85(4), 698-739. doi: 10.3102/0034654314566989
- Tatlı, Z. H. (2016). Dijital öyküleme. A. İşman, H. F. Odabaşı ve B. Akkoyunlu, (Ed.) *Eğitim teknolojileri okumaları* içinde (ss. 219-233). Ankara: Salmat Basım Yayıncılık.
- Temur, T. (2001). *"Dinleme becerisi"*. *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu 1-8*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tidyman, W. F., and Butterfield, M. (1959). *Teaching the language arts*. USA: Mcgraw-Hill Book Company, Inc.
- Toki, E. I., and Pange, J. (2014). Ict use in early childhood education: Storytelling. *Bridges/Tiltai*, 66(1), 183-192. https://www.academia.edu/23397164/Toki_E_I_and_Pange_J_2014_ICT_use_in_early_childhood_education_Storytelling_Tiltai_66_1_183_192?auto=download adresinden erişilmiştir.
- Tompkins G. (2005). *Language arts: Patterns of practice*. Columbus OH: Merrill/Prentice Hall.
- Tuncer, H. (2008). *Anlama teknikleri (okuma, dinleme)*. İzmir: Orkun Kitabevi.
- Turgut, G. ve Kışla T. (2015). Bilgisayar destekli öykü anlatımı yöntemi: alanyazın araştırması. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(2), 97-121.
- Tüzel, S. ve Keleş, E. (2013). Dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen soruların 5. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama beceri düzeyine etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(23), 27-45. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19550/208255> adresinden erişilmiştir.
- Ungan, S. (2007), Dinleme, ilköğretimde Türkçe öğretimi. (A. Kırkkılıç ve H. Akyol, Ed.), *İlköğretimde Türkçe öğretimi* içinde (ss. 135-161). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. (2. basım). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yalçın, A. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri-yeni yaklaşımlar*. (2. basım). Ankara: Akçağ Yayınları.

- Yaşlı, A. (2001). *Öğrenmede empatik dinleme ve öğrenme güdülenmesine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. ve Yılmaz, Y. (2006). *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Yurduğül, H. (2005, Eylül). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Yüksel, P. (2011). *Using digital storytelling in early childhood education: A phenomenological study of teachers' experiences*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zembat, R. ve Zülfikar, S. (2006). Okul öncesi öğretmenlerinin sohbet ve öykü etkinliklerinde kullandıkları öğretim yöntemlerinin incelenmesi. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2), 587-608. <http://openaccess.maltepe.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12415/6544> adresinden erişilmiştir.
- Zipke, M. (2017). Preschoolers explore interactive storybook apps: The effect on word recognition and story comprehension. *Education and Information Technologies*, 22(4), 1695-1712. doi: 10.1007/s10639-016-9513-x
- Zucker, T. A., Moody, A. K., and McKenna, M. C. (2009). The effects of electronic books on pre-kindergarten-to-grade 5 students' literacy and language outcomes: A research synthesis. *Journal of Educational Computing Research*, 40(1), 47-87. doi: 10.2190/EC.40.1.c

Etik Kurul Kararı

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu, 19.04.2018-2018/03

The Effect of Digital Storytelling on The Listening Skills of PreSchool Children¹

ARTICLE TYPE	Received Date	Accepted Date	Published Date
Research Article	03.13.2021	05.02.2021	06.02.2021

H. Berna Türe Köse ² and Murat Bartan ³
Kütahya Dumlupınar University

Abstract

The purpose of the current study is to investigate the effect of the digital story-telling method on the listening skill of pre-school children. In the study, *Posttest-only Randomized Design with a Control Group*, one of the experimental methods, was used. The study was conducted on 75 children aged 60-72 months enrolled at a state kindergarten in the city of Kütahya. The participating students were randomly assigned to 3 different experimental groups. In the data collection process of the study, 11 different stories were used and these stories were told to the groups by using three different methods of narration. After the stories had been told to the children, the data of the current study were collected with a semi-structured interview form. The collected data were scored by using an evaluation form (rubric). When the collected data were analyzed with Kruskal Wallis H test, it was found that there is a significant difference between the groups. In order to determine between which groups the difference is and in favor of which group, Mann Whitney U test was run. As a result, it was found that digital story telling had a significant effect on the 60-72 month-old preschoolers' discriminative, selective, emphatic, creative, critical and effective listening skills. Moreover, the digital stories told with the teacher support were found to be more effective than digital story telling in all the types of listening addressed in the current study.

Keywords: Digital storytelling, listening skills, preschool education.

The Ethical Committee Approval: Kütahya Dumlupınar University Social Sciences 19.04.2018-2018/03.

¹This article is derived from the thesis titled The Effect of Digital Storytelling in Preschool Children on Listening Skills prepared by H. Berna Türe Köse under the supervision of Assist. Prof. Murat Bartan.

²*Corresponding Author:* Res. Assist., Faculty of Education, Department of Primary Education, Department of Preschool Education, e-mail: haticeberna.ture@dpu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5382-3885>

³Assist. Prof., Faculty of Education, Department of Elementary Education, Department of Preschool Education, e-mail: murat.bartan@dpu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2947-5643>

Purpose and Significance

The purpose of the current study is to investigate the effect of the digital storytelling method on the listening skill of pre-school children. As a result of the review of the literature, it was found that there is a paucity of research focusing on the use of digital stories and listening skills in the preschool period and with preschool children; when both the national and international literature was reviewed, it was found that there is no study exploring the effect of digital stories on listening skills and their sub-dimensions in the preschool period. Thus, the current study is believed to make some contributions to the literature.

Method

The current study is an experimental study employing the *Posttest-only Randomized Design with a Control Group*, one of the true experimental designs. All the people in the universe were listed and then the random selection was made from among them, the Simple Random Sampling was used in the selection of the sampling. The current study was conducted on a total of 60 month-old 75 children (35 girls; 40 boys) from 3 different classes of a kindergarten with at least normal development. Semi-structured interview form with digital story books was used as data collection tools. While conducting the current study, a total of eleven different story books were used. The stories were selected to be suitable for the age and developmental level of the participating students. As both the book and digital versions of the stories to be used were needed, story books both versions of which were the same were selected. Semi structure interview; In the current study, the semi-structured interview form developed by the researcher was used. The form was developed in such a way as to cover six types of listening. The stories used in the research were presented to children in three different ways.

Presentation of a digital story including music and narration (Digital Storytelling, experimental group 2). This is the version of the digital story presented to the experimental group with its sound effects. Music, sound effects and narration are the features included in the digital stories. Music and sound effects (rustling leaves etc.) are in harmony with the content and flow of the story.

Presentation of digital story with the exception of music and narration (Mixed Narration, experimental group 1). This is the version of the digital story presented to the experimental group without music, sound effects and narration. The visual flow of the story is projected yet the story is told by the researcher.

Narration with the story book. This is the version of the digital story presented to the control group from the published book. The visuals inside the book are shown to children and the story is told by the researcher. In line with the purpose of the current study, the collected data were analyzed by using the SPSS program package and the results were interpreted. It was found that the data did not exhibit a normal distribution; thus, they were analyzed through nonparametric tests.

Results

In order to determine whether digital storytelling has a significant effect on the pre-school children's selective, discriminative, emphatic, critical, creative, effective listening skills, Kruskal Wallis H test was conducted between the control and experimental groups and it was found that there is a significant difference between the groups. Mann Whitney U test was used to determine which groups differed significantly.

When the findings and results of the research are examined, it has been seen that digital storytelling, excluding music and sound, affects children's listening skills positively in the selective, discriminating, empathetic, critical, creative and active listening genres compared to other narrative types used in the research. It has been revealed that digital storytelling improves children's listening skills better than narration with the storybook. This is true for all six types of listening. Details of the findings and results are given in the discussion and conclusion section.

Discussion and Conclusions

Selective listening. There is a significant difference between selective listening scores of the control group and the experimental group 1 in favour of the experimental group 1; between those of the control group and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2; between those of the experimental group 1 and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2. As the results of the current study have revealed that digital storytelling increases selective listening, it is thought to save time for the children. In a study conducted by Takacs, Swart and Bus (2015), a meta-analysis of 3-11 year-olds in order to examine whether digital stories can replace adult-guided printed story books, it is concluded that digital stories are more effective in terms of understanding the story and learning new words by preschool children.

Discriminative listening. There is a significant difference between discriminative listening scores of the control group and the experimental group 1 in favour of the experimental group 1; between those of the control group and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2; between those of the experimental group 1 and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2. Discriminative listening is defined as the ability of an individual to distinguish between sounds, tones and pronunciations and includes the individual's phonemic awareness (Kingen, 2000; Melanloğlu, 2012). In the literature, there is a limited amount of research on discriminative listening. The existing research has shown that the pre-school is an important period when phonemic awareness starts to develop (Melanloğlu, 2012). It was found in this study that the two ways of digital storytelling (including music and sound effects, not including music and sound effects) are more effective in developing the children's discriminative listening skills.

Emphatic listening. There is a significant difference between emphatic listening scores of the control group and the experimental group 1 in favour of the experimental

group 1; between those of the control group and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2; between those of the experimental group 1 and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2.

Critical listening. There is a significant difference between the control group and the experimental group 1 in favour of the experimental group 1; between the control group and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2; between the experimental group 1 and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2. Variety of methods is the key to the acquisition of critical listening skills. Teachers need to prepare activities that will activate as many senses as possible to develop critical thinking skills and to establish multi-media classroom environments (Çarkıt, 2018). Well-designed digital stories often contain elements such as music and sound effects, visuals that fit the story's flow, animated story characters or objects, and camera techniques (Zucker, Moody and McKenna, 2009). For this reason, it can be thought that digital stories will contribute to the development of critical listening skills by activating multiple senses. This is supported by the finding of the current study showing that both types of digital storytelling enhanced the children's critical listening skills.

Creative listening. There is a significant difference between the control group and the experimental group 1 in favour of the experimental group 1; between the control group and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2; between the experimental group 1 and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2. The type of creative listening seems to be one of the least studied areas when compared to the other listening types. However, when the rate of use of creative listening is examined in comparison to the other types of listening, it is seen that it has a large share of 20% (Aydın, 2018). Therefore, it is thought to be one of the most important types of listening that needs to be developed. The current study is thought to show a new path to educators who want to foster their students' listening skills by proving that digital stories develop creative listening skills.

Effective listening. There is a significant difference between the control group and the experimental group 1 in favour of the experimental group 1; between the control group and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2; between the experimental group 1 and the experimental group 2 in favour of the experimental group 2. Cihangir (2000) stated that effective listening skills have a positive and lasting effect on other listening skills. In the current study, it was seen that effective listening was affected positively by digital stories. It is thought that digital stories enhance the effective listening skills of children and indirectly contribute to the development of other listening skills. In the current study, it was seen that digital stories improved effective listening skills. Individuals who have acquired effective listening skills and have learned how to listen effectively can communicate effectively (Melanhoğlu, 2011).

The Ethical Committee Approval

Kütahya Dumlupınar University Social Sciences 19.04.2018-2018/03